

Sygn. akt I C 1156/13

WYROK CZĘŚCIOWY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2014 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSR Anatol Ławrynowicz

Protokolant: Monika Kosobko - Derehajło

po rozpoznaniu w dniach 24 kwietnia 2014 roku i 23 maja 2014 roku w B.

na rozprawie

sprawy z powództwa wzajemnego P. Z. przeciwko P. B. (1)

o zapłatę

I Oddala powództwo wzajemne P. Z..

I C 1156/13

UZASADNIENIE

Powód P. B. (1) wystąpił przeciwko pozwanemu P. Z. o zasądzenie 40.000 złotych tytułem zachowku z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wnosił o oddalenie powództwa zgłaszając jednocześnie w pozwie wzajemnym żądanie zasądzenia od P. B. (1) na jego rzecz 13.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powód wzajemny swoje roszczenie wywodził z umowy pożyczki jaką zawarł w sierpniu 2008 roku ze spadkodawcą P. B. (1) (jego syn i jedyny spadkobierca nosi to samo imię i nazwisko) wskazując iż obowiązek spłaty pożyczki spoczywa aktualnie na następcy prawnym zmarłego.

P. B. (1) jako pozwany z powództwa wzajemnego wnosił o oddalenie powództwa zaprzeczając istnieniu umowy pożyczki wskazując, iż niedopuszczalnym jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron na okoliczność istnienia takiego zobowiązania.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje:

Ojciec powoda P. B. (1) syn K. i M. zmarł dnia 24 lutego 2013 roku. Spadek po nim odziedziczył P. B. (1) syn P. i W. w całości co znajduje potwierdzenie w postanowieniu Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 21 maja 2013 roku (...). Na moment otwarcia spadku w jego skład nie wchodził żaden majątek albowim wcześniej na mocy umowy darowizny zawartej dnia 11 czerwca 2008 roku spadkodawca P. B. (1) przeniósł na rzecz siostrzeńca P. Z. jedyny składnik swego majątku a mianowicie gospodarstwo rolne położone we wsiach R. i T. o łącznej powierzchni 7,0079 ha.

Spadkodawca w momencie zawarcia tej umowy był dłużnikiem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na kwotę 13000 złotych z tytułu składek ubezpieczenia społecznego. Po przeniesieniu własności gospodarstwa rolnego P. Z. spłacił to zadłużenie w 10 ratach w okresie od października 2008 roku do sierpnia 2009 roku.

Nic nie wskazuje ażeby między nim a spadkodawcą była zawierana na tym tle umowa pożyczki.

Układ stosunków między powodem a jego ojcem był zaburzony z winy ostatniego, ten bowiem porzucił rodzinę, zaniedbał wypełniania obowiązków wychowania i utrzymania syna. Całokształt okoliczności wskazuje, iż taka postawa wynikała z uzależnienia alkoholowego i wszelkich jego negatywnych konsekwencji.

Ustalenia powyższe znajdują potwierdzenie w dokumentach k 16-20 (postanowienie SR w B.z dnia 21 maja 2013 roku, umowa darowizny z dnia 11 czerwca 2008 roku Rep. Nr (...)), k 55-64 (dowodu zrealizowania przelewów przez pozwanego na rachunek KRUS P.w (...))rat długu spadkodawcy po 1300 złotych każda), w zeznaniach świadków A. B., P. B. (2), S. B., A. N., W. B.(k 103- 105), J. B., B. K., S. M., J. P.(k 112-114).

Istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikają także z przyznania P. Z., że „ spadkodawca był alkoholikiem”, że „ był pozbawiony praw rodzicielskich w stosunku do powoda”, że „w ostatnim czasie nie utrzymywał kontaktów z synem”, że „nie wydawał spadkodawcy żadnej sumy pieniędzy w związku z zawarciem umowy pożyczki” (k 104 i k 105).

Roszczenia powoda wzajemnego zostały wywiedzione z umowy pożyczki stąd kluczowe dla rozstrzygnięcia sprawy jest ustalenie czy zobowiązanie na tym tle zostało zawarte, jaka była jego treść i czy zostało wykonane.

Art. 720. § 1. kc stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

§ 2. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Ustawa nie uzależnia ważności umowy pożyczki od zachowania formy szczególnej. Umowa pożyczki, której wartość przenosi 500 zł, powinna być stwierdzona pismem - forma ad probationem.

W myśl art 74 § 1 kc zastrzeżenie wymogu formy bez rygору nieważności ma ten skutek że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód z zeznań świadków i z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Sąd podzielił argumentu powoda (k 92) iż w takiej sytuacji nie jest możliwy wspomniane dowody na okoliczności zawarcia umowy pożyczki (art 246 kpc). W związku z powyższym sąd odstąpił od słuchania świadków na fakt zawarcia umowy.

Umowa pożyczki jest co do zasady umową konsensualną i dwustronnie zobowiązującą. Dochodzi ona do skutku przez samo porozumienie się stron. Obowiązek wydania przedmiotu pożyczki, jaki ciążyłby na pożyczkodawcy jest konsekwencją uprzednio zawartego porozumienia. Obowiązki pożyczkodawcy do przeniesienia własności przedmiotu umowy na pożyczkobiorcę odpowiada obowiązek zwrotu, czyli przeniesienia przez pożyczkobiorcę na pożyczkodawcę przedmiotu umowy. O ile przedmiot pożyczki nie zostanie wydany pożyczkobiorcy, tak długo nie może powstać obowiązek jego zwrotu, obciążający pożyczkobiorcę.

Zeznania świadków i przyznanie P. Z. jednoznacznie wskazują iż układ relacji między powodem a jego ojcem był zaburzony ewidentnie z winy spadkodawcy, który pił, nie dbał o bliższą i dalszą rodzinę, zaniechał wszelkiej aktywności zarobkowej, wykradał środki pieniężne osobom bliskim z przeznaczeniem na alkohol.

Oczywistym jest iż nikt nie powierzyłby mu (nie wydał) znacznej kwoty pieniędzy w wykonaniu umowy pożyczki na uregulowanie długów. Świadkowie jednoznacznie pejoratywnie opisują postawę życiową spadkodawcy, jego relacje z bliskimi, bagatelizowanie czy wręcz nieświadomość istnienia długów. Twierdzenia P. Z. i zeznania świadków nie wskazują ażeby w wykonaniu umowy pożyczki wydano na rzecz spadkodawcy określoną sumę pieniędzy po to by uregulować zobowiązania wobec KRUS. Gdyby tak było wówczas należałoby oczekiwać iż przelewu środków na rachunek KRUS dokonałby sam spadkodawca. A tymczasem nic podobnego nie nastąpiło.

Dokumenty przelewów czynionych przez pozwanego nic nie wskazują o pożyczce, dowodzą jedynie iż spłata następuje wobec „, istnienia długu P. B. (1)”.

Powód wzajemny nie wykazał w okolicznościach sprawy by wiązała go umowa pożyczki ze spadkodawcą i by wobec przejścia praw i obowiązków majątkowych zmarłego na rzecz spadkobiercy P. B. (1) ciążyły na nim zobowiązania spłaty długu.

Całokształt okoliczności wskazuje iż pozwany spłacił cudzy dług i zarazem własny od momentu zbycia na jego rzecz gospodarstwa rolnego.

W świetle obowiązujących uregulowań prawnych na podstawie art. 112 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U z 2012 poz. 949 z zm.) w związku z art. 52 ust 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników nabywca gospodarstwa rolnego odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania składkowe zbywcy do momentu nabycia gospodarstwa rolnego chyba że przy zachowaniu należytej staranności nie mógł wiedzieć o tych zaległościach. W tym przedmiocie orzeka organ rentowy jednakże w danym przypadku istotna jest świadomość po stronie pozwanego faktu istnienia zadłużenia spadkodawcy do momentu zawarcia umowy darowizny. Ma to potwierdzenie w zeznaniach świadków. Pozwany z całą pewnością osobiście i poprzez bliskich wiedział że spadkodawca nie reguluje swoich zobowiązań a jednocześnie w staraniach o rentę musi mieć zredukowane swoje zadłużenia składkowe.

W świetle dowodów nie można sądzić ażeby spadkodawca proponował przeniesienie gospodarstwa rolnego na syna i spotkał się z odmową powoda, nic nie wskazuje iż jego poprzednik prawny deklarował spłatę zadłużenia na rzecz pozwanego.

Reasumując powództwo wzajemne jako bezzasadne, nie poparte dowodami należało oddalić.